

TEMARAPPORT 2017:1

UTBILDNING

SCB

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Internationell rörlighet för utbildning bland unga i Sverige

Internationell rörlighet för utbildning bland unga i Sverige

Temarapport 2017:1 Utbildning

Internationell rörlighet för utbildning bland unga i Sverige

Report 2017:1 Education

Youth learning mobility in Sweden

Statistiska centralbyrån

Statistics Sweden

2017

Producent
Producer

SCB, Enheten för statistik om utbildning och arbete
Statistics Sweden, Education and Jobs
Box 24300
104 51 Stockholm, Sweden
+46 10 479 40 00

Förfrågningar
Enquiries

Paula Kossack, +46 10-479 6005
paula.kossack@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, *Internationell rörlighet för utbildning bland unga i Sverige*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.

When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, *Youth learning mobility in Sweden*

Omslag/Cover: Ateljén, SCB

Foto/Photo: Scandinav

URN:NBN:SE:SCB-2017-A40BR1701.pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se

This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I serien Temarapporter presenteras resultat från olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken. Utöver den officiella statistiken inom statistikområdet Befolkningens utbildning görs även tematiska undersökningar. Dessa undersökningar ska fördjupa den officiella statistiken om befolkningens utbildning eller ska belysa nya frågeställningar på området som är aktuella i samhällsdebatten. Vilka temarapporter som görs beslutar SCB efter samråd med användarna.

Denna rapport redovisar hur Sverige står sig i förhållande till EU-målen om internationell mobilitet för lärande. Undersökningen genomfördes som en pilotundersökning initierad av den europeiska statistikmyndigheten Eurostat. Två riktmärken (mobilitet bland examinerade från eftergymnasial utbildning och mobilitet bland de med examen från en gymnasial yrkesutbildning) och en indikator på området (generell rörlighet i utbildningssyfte bland unga) mättes för första gången.

Rapporten har utarbetats av Paula Kossack, Ann-Charlotte Larsson och Anna Eriksson vid enheten för statistik om utbildning och arbete.

Statistiska centralbyrån i januari 2017

Petra Otterblad Olausson
Avdelningschef

Mikael Schöllin
Enhetschef

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

Förord.....	1
Sammanfattning	4
Teckenförklaringar och förkortningar	5
Bakgrund.....	6
Varför internationell mobilitet i utbildningssyfte?	6
Om undersökningen	9
Resultat om mobilitet i utbildningssyfte.....	12
Riktmarke 1: Rörlighet i utbildningssyfte inom högre utbildning	12
Knappt två av tio har studerat utomlands	12
Minst tre procent har följt helt program utomlands enligt registerstatistik från Eurostat	14
Ungefär 15 procent har läst vissa kurser utomlands	15
Riktmarke 2: Rörlighet i utbildningssyfte inom grundläggande yrkesutbildning och praktik	17
En av tio har varit utomlands inom ramen för sin yrkesutbildning på gymnasiet	17
Indikator: Ungdomars rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet	19
En tredjedel har varit utomlands i utbildningssyfte	19
Vanligt med lärandeaktiviteter utanför den formella utbildningen	20
Fakta om statistiken.....	25
Detta omfattar statistiken	25
Definitioner och förklaringar	25
Så görs statistiken.....	26
Statistikens tillförlitlighet	28
Bra att veta.....	29
Referenser.....	32
Bilaga - enkäten.....	33
In English	36
Summary	36
List of tables	37
List of graphs.....	37
List of terms.....	38
Explanatory symbols and abbreviations	40

Sammanfattning

Pilotundersökning för att mäta mobilitet i utbildningssyfte i Europa

I denna rapport redovisas statistik över hur många som reser i utbildningssyfte från Sverige till andra länder. Rapporten bygger bland annat på en pilotundersökning som initierades av den europeiska statistikmyndigheten Eurostat. Två europeiska riktmärken (mobilitet bland examinerade från eftergymnasial utbildning och mobilitet bland de med en fullföljd gymnasial yrkesutbildning) och en indikator på området (generell rörlighet i utbildningssyfte bland unga) skulle mätas för första gången. 16 länder deltog i pilotundersökningen som genomfördes 2014.

Knappt två av tio med längre eftergymnasial utbildning har studerat utomlands

Bland de i åldern 18-34 år som studerar eller har studerat en eftergymnasial utbildning på minst två år var det år 2014 ungefär 17 procent som någon gång varit utomlands minst tre månader inom ramen för sina eftergymnasiala studier. Ungefär 11 procent hade läst vissa kurser utomlands som kan tillgodoräknas i den svenska utbildningen. Ungefär 6 procent hade läst en hel utbildning utomlands. Andelen som varit utomlands inom ramen för sina längre eftergymnasiala studier ligger därmed nära det europeiska riktmärket på 20 procent.

En av tio har varit utomlands inom ramen för sin yrkesutbildning på gymnasiet

Knappt en av tio bland personer i åldern 18 till 34 år som hade en fullföljd gymnasial yrkesutbildning hade varit utomlands minst två veckor inom ramen för sin gymnasieutbildning. Andelen i Sverige ligger därmed redan 2014 över det riktmärke på sex procent som EU har satt upp. Majoriteten hade varit på en arbetsplats under sin tid utomlands. Knappt tre av tio hade varit på en skola.

Ungdomars rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet - en tredjedel har varit utomlands i utbildningssyfte

Av samtliga 2,2 miljoner personer som 2014 var i åldern 18 till 34 år hade ungefär 700 000 någon gång i sitt liv varit utomlands i utbildningssyfte. Det motsvarar ungefär var tredje i den undersökta åldersgruppen. Andelen kvinnor som varit utomlands i utbildningssyfte var något högre än andelen män.

Vanliga lärandeformer var deltagande vid elevutbyte eller andra former av deltagande i formell utbildning utomlands till exempel inom ramen för grundskole-, gymnasie- eller högskoleutbildningen. Även icke-formella utbildningsaktiviteter ingick. Knappt en fjärdedel av alla i åldern 18-34 år hade någon gång varit utomlands för att delta i en utbildningsaktivitet utanför sin formella utbildning. Andelen var något högre bland kvinnor än bland män. De vanligaste lärandeformerna var språkresor, studie-/idrotts-/klassresor eller arbetsrelaterade kurser/konferenser/studiebesök.

Teckenförklaringar och förkortningar

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges.	Data not available or of too low reliability to be shown.
*	Uppgiften har kvalitetsproblem.	Data is of low reliability.

Förkortningar

Abbreviations

AES	Undersökning om vuxnas lärande	Adult Education Survey
ECTS	Europeiskt system för överföring av studiemeriter	European Credit Transfer and Accumulation System
EU	Europeiska Unionen	European Union
ISCED	Internationell utbildningsklassificering	International Standard Classification of Education
IVET	Grundläggande yrkesutbildning	Initial vocational education and training
KY/YH	Kvalificerade yrkesutbildningar/ Yrkeshögskoleutbildningar	Higher Vocational Education (HVE)
EQF	Europeisk referensram för kvalifikationer	European Qualification Framework
OECD	Organisation för ekonomiskt samarbete och utveckling	The Organisation for Economic Co-operation and Development
SeQF	Sveriges referensram för kvalifikationer	Swedish Qualification Framework
SCB	Statistiska centralbyrån	Statistics Sweden
UHR	Universitets- och högskolerådet	Swedish Council for Higher Education
UNESCO	Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation.
UKÄ	Universitetskanslersämbetet	Swedish Higher Education Authority

Bakgrund

Under de senaste årtiondena har det blivit allt vanligare att personer väljer att lägga hela eller delar av sin utbildning i ett annat land. Den ökade rörligheten för studier gäller främst eftergymnasial utbildning och avspeglar en ökande efterfrågan på examinerade med högskoleutbildning och en utbyggnad av utbildningssystemen i världen. Den internationella studentmobiliteten omfattar utöver utbytesstudenter till exempel dem som inte kan hitta en studieplats i hemlandet och dem som väljer att studera vid prestigefyllda institutioner i utlandet. Globaliseringen av ekonomin och samhället bidrar till den ökande rörligheten. Länder vill locka till sig studenter från utlandet i förhoppningen att de senare kommer att stanna som välutbildad arbetskraft.

Rörlighet i utbildningssyfte ökar i hela världen. Uppgifter från OECD visar på en fördubbling av antalet utländska studenter¹ i världen mellan 2005 och 2012². Uppgifter från 2013 avser internationella studenter³, dvs. de som flyttat i syfte att studera, och kan därför inte jämföras med uppgifter bakåt i tiden eftersom mycket få länder tidigare rapporterade statistik enligt denna definition. Eurostat beräknar utifrån tillgängliga data att det fanns cirka 1,45 miljoner utländska studenter inom den högre utbildningen i EU-länderna år 2013⁴.

Medan internationell studentmobilitet är relativt vanlig bland högskolestudenter, har statistik saknats över hur många som studerar eller praktiserar utomlands inom andra utbildningsformer.

Varför internationell mobilitet i utbildningssyfte?

Betydelsen av rörlighet mellan länder för att få kunskaper och erfarenheter har uppmärksamats inom EU. Rörlighet för studier är ett prioriterat område, bland annat eftersom rörlighet under utbildningstiden förväntas leda till ökad rörlighet även i arbetslivet. Detta ska ses mot bakgrund av en rådande situation i EU med brist på utbildad arbetskraft och åldrande befolkningar i många länder.

Därför har man inom EU ingått flera överenskommelser och utvecklat gemensamma normer för att underlätta för studenter att röra sig mellan länder. Även när det gäller att arbeta och praktisera vill man underlätta ett utbyte, till exempel genom att göra meriter och kvalifikationer mer jämförbara.

Internationalisering lönar sig

Rörlighet i utbildningssyfte kan bidra till att höja kvaliteten på utbildningen och göra utbildningssystem och institutioner mer öppna och internationella. Eurostat menar att inresande studenter kan ses som ett tecken på attraktionskraften hos

¹ Termen utländska studenter betyder enligt internationell definition de studenter som inte är medborgare i det land där de studerar.

² OECD (2015) Education at a glance.

³ Termen internationella studenter betyder enligt internationell definition de studenter som har flyttat från ett land ("country of origin") till ett annat land i syfte att studera.

⁴ Eurostat "Statistics explained: Learning mobility statistics"
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Learning_mobility_statistics#Context

landets högre utbildning och på den ekonomiska och institutionella kapaciteten för att ta emot utländska studenter. Rörligheten när det gäller utresande studenter kan vara ett resultat av en politik som uppmuntrar att tillbringa delar av studierna utomlands⁵. Studenternas rörelser över landsgränser hänger också ihop med den ökande internationaliseringen av arbetsmarknaden och att studier i annat land kan förbättra anställbarheten (studenters konkurrenskraft) och underlätta steget ut i arbetslivet.

Europeiska kommissionens undersökning "Erasmus Impact Study"⁶ bekräftar att studentutbyte ökar både anställningsbarheten och rörligheten i arbetslivet. Studien visar att generella kompetenser som stärks genom internationell erfarenhet värderas högt av arbetsgivarna. Akademiker med internationell erfarenhet klarar sig över huvud taget mycket bättre på arbetsmarknaden. De löper hälften så stor risk att uppleva långtidsarbetslöshet jämfört med dem som inte har studerat utomlands och fem år efter examen är arbetslösheten för denna grupp 23 procent lägre än för övriga. De internationella erfarenheterna leder också till bättre lön och mer ansvar i arbetslivet. De som varit utomlands har dessutom ett mer internationellt liv och sannolikheten att de arbetar utomlands efter studierna är högre jämfört med studenter som inte varit utomlands. Studien är omfattande och har nästan 80 000 respondenter bland både studenter och arbetsgivare.

EU:s verktyg för att öka mobiliteten i Europa

EU har flera verktyg som syftar till att öka mobiliteten bland studenter och unga i Europa. Myndigheten Universitets- och högskolerådet (UHR) ansvarar för flera uppgifter i fråga om internationellt samarbete och mobilitet inom utbildningsområdet. UHR är det svenska programkontoret för EU-program och andra internationella program inom utbildningsområdet. Myndigheten ska även administrera dessa program och besluta om deltagande och bidrag i fråga om dessa program.

Erasmus+ är EU:s program för främjande av internationellt samarbete och utbyte inom utbildning, ungdom och idrott (2014-2020). Erasmus+ är tänkt att fungera som en del i arbetet med att möta och hantera de stora utmaningar som Europa står inför i dag och i framtiden; att vända den socioekonomiska krisen i EU-länderna, att stärka tillväxten och sysselsättningen och att främja social jämställdhet och integrering.⁷ Andra verktyg som ska förenkla rörlighet i

⁵ Eurostat "Statistics explained: Europe 2020 indicators – education"

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_indicators_-_education#Low_levels_of_student_mobility_in_higher_education

⁶ Eurostat (2014) "The Erasmus Impact Study"

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf

Eurostat (2016) "The Erasmus Impact Study -Regional Analysis"

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2016/erasmus-impact_en.pdf

⁷ Läs mer om Erasmus+ på engelska http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_en och på svenska

<http://www.utbyten.se/sv/Program/Erasmusplus/>. Programmet föregicks av Programmet för livslångt lärande mellan 2007 och 2013. Läs mer på engelska

utbildningssyfte är bland andra Bologna-processen⁸ och det europeiska ramverket för kvalifikationer EQF⁹.

Europeiska riktmärken och indikator för mobilitet i utbildningssyfte

EU-länderna har enats om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete kallad "Utbildning 2020"¹⁰. På ett flertal områden bestämdes ett antal referensnivåer som ska nås fram till år 2020. Dessa så kallade europeiska riktmärken ska mäta de framsteg som gjorts mot de olika målen.

Det finns två riktmärken och en indikator som rör fysisk rörlighet mellan länder i utbildningssyfte bland de mått som EU:s medlemsstater har enats om för att följa upp utbildningsmålen inför 2020.

Riktmarke 1: Rörlighet i utbildningssyfte inom högre utbildning

Senast 2020 bör ett EU-genomsnitt av minst 20 % av utexaminerade från högre utbildning ha haft en studie- eller praktikperiod (inklusive yrkespraktik) utomlands, knuten till högre utbildning, motsvarande minst 15 ECTS-poäng¹¹ eller en varaktighet på minst tre månader.

Fokus för riktmärket är utresande studenter, som ett mått på vilka incitament som finns och vilken benägenhet studenter har för att studera utomlands. Möjligheten att studera utomlands är kopplat till EU:s grundläggande princip om fri rörlighet. En möjlig effekt av mobiliteten mellan länder, utöver själva utbildningen, är att rörlighet senare i livet, för till exempel sysselsättning, underlättas.

Riktmärket för högre utbildning gäller examinerade, dvs. de som har fullföljt sin utbildning och under studietiden varit utomlands inom ramen för studierna. De två huvudsakliga formerna av studentmobilitet är att

- genomföra hela utbildningen i ett annat land (så kallad "degree mobility")
- genomföra del av ett utbildningsprogram vid ett universitet utomlands, en eller flera terminer, som kan tillgodoräknas i utbildningen i hemlandet (så kallad "credit mobility").

Examinerade från högre utbildning som genomfört en hel utbildning i ett annat land, är de personer vars ursprungsland skiljer sig från det land där examen tagits ut¹². Examinerade som genomfört del av utbildningsprogram utomlands är knutna till en heminstitution, men har haft en tillfällig studie- eller praktikperiod utomlands.

http://eacea.ec.europa.eu/llp/about_llp/about_llp_en.php och på svenska <http://www.utbyten.se/sv/Program/Programmet-for-livslangt-larande/>

⁸ Läs mer om Bologna-processen här: <https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/Bologna-processen/>

⁹ Mer information om det europeiska samarbetet och Sveriges referensram för kvalifikationer finns på www.seqf.se och på <https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/nationell-referensram-for-examina-nqf/>

¹⁰ Lagtext om europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1416327472964&uri=URISERV:ef0016>

¹¹ 15 ECTS motsvarar 15 högskolepoäng (hp).

¹² Ursprungsland är enligt Eurostat företrädevis landet för tidigare utbildning snarare än land där man tidigare varit bosatt eller medborgare.

Riktmärke 2: Rörlighet i utbildningssyfte inom grundläggande yrkesutbildning och praktik

Senast 2020 bör ett EU-genomsnitt på minst 6 % av 18–34-åringarna med en grundläggande yrkesutbildning och praktik ha haft en studie- eller praktikperiod (inklusive yrkespraktik) utomlands, knuten till yrkesutbildningen, under minst två veckor eller mindre om detta dokumenteras via Europass.

Olika policyinitiativ på EU-nivå¹³ som stöttar medlemsländerna i moderniseringen av yrkesutbildningar har listat internationalisering och främjande av rörligheten bland sina mål. Liksom för rörlighet inom högre utbildning finns en koppling till en alltmer integrerad europeisk arbetsmarknad. En utlandsvistelse kan öppna dörrar till arbetsmarknaden i Europa. Med grundläggande yrkesutbildning menas för Sveriges del gymnasial yrkesutbildning, dvs. en gymnasieutbildning på ett yrkesförberedande program/yrkesprogram. I internationella sammanhang talas om *Initial vocational education and training (IVET)*.

Jämförbara uppgifter om studerandemobilitet inom gymnasiala yrkesutbildningar har tidigare saknats. Det har ändå varit känt att nivåerna i allmänhet är lägre än när det gäller rörlighet inom högre utbildning.

Indikator: Ungdomars rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet

Här avses ett brett mått på alla typer av utbildning och lärande utomlands som ungdomar deltar i. Indikatorn omfattar rörlighet oavsett varaktighet och nivå på utbildningen. Rörligheten kan ske inom det formella utbildningssystemet men även rörlighet (i utbildningssyfte) i icke-formella sammanhang ingår, till exempel ungdomsutbyten eller volontärarbete.

I slutsatserna från ett möte med Europeiska unionens råd 2008 uppmanades medlemsstater och Europeiska kommissionen till fler åtgärder för att förbättra rörlighet för ungdomar mer allmänt. "Varje ung människa bör ha möjlighet att delta i någon form av rörlighet vare sig det är frågan om studier eller yrkesutbildning i form av praktik eller inom ramen för volontärverksamhet"¹⁴. Främjandet av icke-formella utbildningsaktiviteter utomlands som till exempel volontärarbete är också ett mål inom EU: s ungdomsstrategi¹⁵.

Om undersökningen

Det finns för närvarande ingen källa för jämförbar statistik på EU-nivå av rörlighet inom grundläggande yrkesutbildning. Det saknas även statistik gällande ungdomars rörlighet för utbildningssyfte i allmänhet. För att undersöka om

¹³ *The Copenhagen process* lanserades 2002 med mål att förbättra resultaten och kvaliteten på Europas yrkesutbildningar och göra dem mer attraktiva. *The Bruges Communiqué on Enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training* lanserades 2010.

¹⁴ Europeiska unionens officiella tidning (2008/C 320/03) "Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet den 21 november 2008, om rörlighet för ungdomar" [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X1221\(01\)&from=SV](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X1221(01)&from=SV)

¹⁵ Europeiska kommissionen http://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

befintlig statistik gick att komplettera med urvalsundersökningar till hushåll och individer genomfördes 2014 en pilotundersökning bland 16 EU-länder.

Den pilotdatainsamling som initierades av Eurostat genomfördes under 2014. Uppgifterna skulle samlas in genom urvalsundersökningar till hushåll eller individer eftersom de flesta länder, såsom Sverige, saknar informationen i administrativa källor. Fem EU-länder ställde endast frågor om mobilitet inom ramen för grundläggande yrkesutbildning och annan mobilitet i utbildningssyfte. Elva länder, bland annat Sverige, ställde fler frågor till exempel om hur länge man varit utomlands.

Enkätstudien riktade sig till unga vuxna folkbokförda i Sverige i åldern 18 till 34 år. Ett urval på 10 000 personer mellan 18 och 34 år fick hösten 2014 en enkät om deras deltagande i internationell mobilitet i utbildningssyfte under hela deras tid i utbildning, dvs. från grundskolan till högskolestudierna. Svaren har skattats med statistiska metoder så att de speglar samtliga 2,2 miljoner personer som 2014 var i åldern 18 till 34 år. Resultaten för Sverige är tillförlitliga och är grunden för denna rapport.

Efter genomförd pilotundersökning rapporterade¹⁶ Europeiska kommissionen tillbaka till rådet i december 2015 och drog följande slutsatser:

- Pilotundersökningen kommer inte följas upp av någon reguljär undersökning. Riktmärket för mobilitet inom grundläggande yrkesutbildning behöver ses över på grund av svårigheter att mäta måluppfyllelsen. Resultaten av pilotinsamlingen visar att det är svårt att samla in tillförlitliga uppgifter på EU-nivå om rörlighet inom grundläggande yrkesutbildning. Rörligheten inom denna utbildningsform är ganska ovanlig och Eurostat bedömer att urvalsundersökningar inte är något bra verktyg för att kartlägga det relativt sällsynta flödet av studerande mellan länder. Det skulle kräva stora urval med höga kostnader som följd, men utan garanti för att få in tillförlitliga uppgifter.
- När det gäller rörlighet bland ungdomar i allmänhet visar Eurostats pilotinsamling att det är genomförbart att samla in data via en urvalsundersökning med ett acceptabelt resultat. Statistiken kan främst fungera för nationella syften istället för att användas som europeiskt riktmärke. Det råder dock osäkerhet kring hur uppgifterna ska samlas in. Det ska utredas om frågor kan ingå i den europeiskt reglerade undersökningen Adult Education Survey (AES).

Resultaten från pilotundersökningen om mobilitet inom eftergymnasiala utbildningar har i denna rapport kompletterats med registerstatistik på EU-nivå och på nationell nivå:

- Statistiken över andelen studerande som tagit en examen inom den högre utbildningen utomlands kompletteras av registerbaserade uppgifter från Eurostat. Uppgifterna baseras på den så kallade UOE-undersökningen som regleras av UNESCO, OECD och Eurostat. Ett stort antal länder världen över ska årligen rapportera uppgifter om antal studerande från andra länder som tagit en examen på eftergymnasial nivå. Dessa uppgifter

¹⁶ Europeiska kommissionen (2015) "Draft Report on progress on a learning mobility benchmark", inte publicerad på Internet.

sammanställs av Eurostat så att statistik erhålls över antal studerande från till exempel Sverige som tagit en examen i ett annat land.

- Statistiken över andelen studerande som varit utomlands inom ramen för sina eftergymnasiala studier kompletteras av statistik över högskoleexaminerade som erhållit studiemedel för utlandsstudier. Statistiken samlas in vartannat år av SCB på uppdrag av Universitetskanslersämbetet (UKÄ).

Resultat om mobilitet i utbildningssyfte

Riktmärke 1: Rörlighet i utbildningssyfte inom högre utbildning

EU:s riktmärke 1: Rörlighet i utbildningssyfte inom högre utbildning	Pilotundersökning Sverige hösten 2014	Registerdata Sverige 2013/14	
Senast år 2020 minst 20 %	17 %	Minst 3 %	14 %
Senast 2020 bör ett EU-genomsnitt av minst 20 % av utexaminerade från högre utbildning ha haft en studie- eller praktikperiod (inklusive yrkespraktik) utomlands, knuten till högre utbildning, motsvarande minst 15 hp eller en varaktighet på minst tre månader.	av dem i åldern 18-34 år som hösten 2014 studerat på en minst tvåårig eftergymnasial utbildning eller som tidigare avslutat en sådan utbildning har läst vissa kurser (minst tre månader) eller ett helt program utomlands. Källa: SCB	av alla examinerade läsår 2013/14 från eftergymnasiala utbildningar i Sverige hade tagit examen i något annat land ¹⁷ . Källa: Eurostat	av alla studenter läsår 2013/14 i svensk högskoleutbildning som tog examen för första gången (exklusive inresande studenter) har studerat vissa kurser utomlands (inklusive deltagande i språkkurser). Källa: SCB

Knappt två av tio har studerat utomlands

År 2014 var det bland de som studerar eller har studerat en eftergymnasial utbildning på minst två år 17 procent som varit utomlands minst tre månader inom ramen för sina eftergymnasiala studier. Majoriteten hade läst vissa kurser utomlands som kan tillgodoräknas den svenska utbildningen, så kallad "credit mobility" (11 procent). En lägre andel hade läst en hel utbildning utomlands, så kallad "degree mobility" (6 procent). EU:s riktmärken handlar om genomsnittliga resultat i Europa fram till 2020 och är inte tänkta att appliceras på nationell nivå. Det kan ändå vara av intresse att ta fram motsvarande mått för Sverige för att få en uppfattning om hur den totala rörligheten inom högre utbildning ligger till och hur den förhåller sig till riktmärket. Statistiken visar att Sverige ligger nära EU:s riktmärke på 20 procent.

Det fanns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor och män. Resultaten pekar dock på att andelen kvinnor som varit utomlands för att läsa vissa kurser kan vara något högre än andelen män. Andelen i åldern 25-34 år som

¹⁷ 74 736 examinerade från eftergymnasiala utbildningar i Sverige och 2 505 från Sverige som examinerats från eftergymnasiala utbildningar i andra länder = 77 241 (2 505 / 77 241 = 3 %)

läst vissa kurser utomlands var högre jämfört med den yngre åldersgruppen 18-24 år, vilket inte är förvånande då de äldre hunnit komma längre i sina studier.

Det fanns skillnader beroende på födelseland. Andelen som läst vissa kurser utomlands var ungefär dubbelt så hög bland inrikes födda som bland utrikes födda. Resultaten tyder samtidigt på att andelen utrikes födda som läst ett helt program utomlands kan vara högre än andelen inrikes födda. Andelen bland de utrikes födda kan dock vara något överskattat. Undersökningen syftade till att mäta utbildning i annat land, dvs. enbart om högskoleutbildningen genomfördes i ett annat land än där den gymnasiala utbildningen genomfördes. Detta angavs dock inte i enkäten. Några kommentarer från respondenter i enkäten pekar på att även personer, som efter sin fullföljda utbildning flyttat till Sverige, angett att de tagit en hel utbildning utomlands.

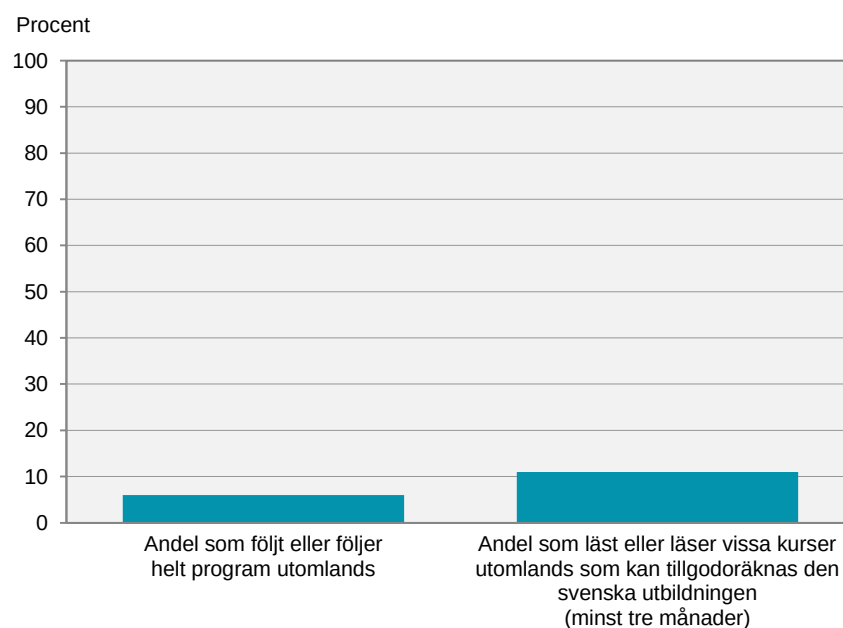
Diagram 1

Andel som varit utomlands inom ramen för sin längre eftergymnasial utbildning, efter kön.

Procent

18–34-åriga som läst eller läser minst två-årig eftergymnasial utbildning (ISCED 5-8), 2014

Period utomlands minst tre månader

Källa: SCB

Utöver att 17 procent varit utomlands minst tre månader, har cirka tre procent varit utomlands kortare tid än tre månader.

De flesta av dem som läst kurser utomlands, oavsett längd på vistelsen, har varit utomlands upp till ett halvår, cirka 70 procent. Drygt två av tio har varit utomlands längre än ett halvår, men kortare än ett år och cirka en av tio har varit borta ett år eller längre. Det var absolut vanligast att studenterna läst kurser vid ett annat lärosäte, så var fallet för cirka 75 procent. Knappt två av tio hade varit på en arbetsplats.

Bland de elva EU-länder som deltagit i pilotundersökningen kunde resultat för nio länder redovisas, dock finns kvalitetsproblem för variabeln om andelen som läser eller läst ett helt program utomlands. Högst andel som läst eller läser kurser utomlands hade Österrike följt av Slovenien och Sverige.

Tabell 1

Andel som varit utomlands inom ramen för längre eftergymnasial utbildning, efter hemland och typ av mobilitet. Procent

Personer 18–34-år som läst eller läser minst två-årig eftergymnasial utbildning (ISCED 5-8), 2014

Period utomlands minst tre månader

Land	Andel som följt eller följer helt program utomlands	Andel som läst eller läser vissa kurser utomlands (minst tre månader) som kan tillgodoräknas utbildningen i hemlandet	Totalt
Belgien	6	10	16
Italien	4	6	10
Litauen	..	6	..
Portugal	1	10	11
Slovenien	..	12	..
Spanien	1	9	10
Sverige	6	11	17
Ungern	..	5	..
Österrike	..	16	..

Källa: Eurostat

Minst tre procent har följt helt program utomlands enligt registerstatistik från Eurostat

Det finns även viss registerstatistik över mobilitet inom ramen för den högre utbildningen. Eurostats statistik visar att läsåret 2013/2014 var antalet studenter från Sverige som tagit en examen i något annat land 2 505, se tabell nedan. Antalet har inte förändrats nämnvärt sedan läsåret innan, då antalet var 2 490.¹⁸

Eurostats statistik har än så länge stora kvalitetsbrister då uppgifter saknas från flera stora länder. Bland annat saknas i tabellen ovan uppgifter om personer från Sverige som tagit en examen i USA, Japan, Polen, Frankrike och Spanien. Det leder till att antalet examinerade från Sverige lär underskattas kraftigt. Relaterar man antalet personer från Sverige som tagit en examen i ett annat land till antalet personer som tagit en examen i Sverige samma år, så var andelen 3 procent läsåret 2013/14¹⁹. Andelen var densamma för kvinnor och män. Antalet kvinnor som tagit examen i Sverige och utomlands var större än antalet män. Andelen har även varit densamma läsåret 2012/13; både totalt och bland kvinnor respektive män.

Andelen från Sverige som tagit en examen utomlands bland alla i åldern 18 till 34 år som studerade en minst 2-årig högskoleutbildning 2014 var högre enligt enkäten jämfört med Eurostats registerstatistik (6 procent jämfört med 3 procent).

Resultaten är svåra att jämföra men det mesta tyder ändå på att andelen personer från Sverige som tagit en examen utomlands ligger närmare enkätens skattningar än Eurostats, då flera länder dit många från Sverige åker för att studera saknas i Eurostats beräkningar.

¹⁸ Läsåret 2012/13 är det första år som dessa uppgifter publiceras av Eurostat.

¹⁹ Denna siffra baseras på Eurostats statistik över examinerade med eftergymnasial utbildning. Antal examinerade var 74 436 läsåret 2013/14.

Tabell 2

Antal personer från Sverige som tagit en examen utomlands, efter land där examen togs och kön
Eftergymnasial utbildning (ISCED 5-8), läsår 2013/2014

Land där examen togs	Totalt	Kvinnor	Män
Storbritannien	1 178	739	439
Danmark	594	382	212
Norge	208	145	63
Nederländerna	83	59	24
Rumänien	72	18	54
Finland	71	27	44
Ungern	66	28	38
Italien	60	49	11
Tyskland	59	36	23
Schweiz	41	22	19
Tjeckien	25	13	12
Österrike	19	10	9
Lettland	10	6	4
Övrigt*	19	6	13
Totalt	2 505	1 540	965

* I Övrigt ingår Litauen, Portugal, Turkiet, Bulgarien, Luxemburg, Kroatien, Cypern, Slovenien och Serbien, där det var färre än fem examinerade från Sverige vardera. Även Estland, Irland, Malta och Makedonien ingick i beräkningen, men inga studenter från Sverige tog examen i dessa länder under 2014.

Källa: Eurostat

Ungefär 15 procent har läst vissa kurser utomlands

Bland examinerade från högskolan 2015/16 i Sverige var det 15 procent som studerat utomlands någon gång under de senaste sex åren. Det senaste året har andelen ökat med en procentenhet, från 14 till 15 procent. Andelen var något högre för män än för kvinnor – 15 jämfört med 14 procent, se tabell 2.

Tabell 3

Antal som examinerats från svensk högskoleutbildning för första gången och andel som studerat utomlands (procent), efter kön.

Läsår 2012/13 - 2015/16

Examensår	Antal förstagångsexaminerade			Andel i % som studerat utomlands		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2015/16	48 150	30 770	17 390	15	14	15
2014/15	48 770	30 880	17 890	14	13	15
2013/14	47 260	30 420	16 840	14	13	15
2012/13	44 430	28 620	15 810	14	13	16

Not: Sedan höstterminen 2015 klassar CSN en del språkkurser som gymnasiala och dessa ingår därför inte längre i statistiken om utlandsstudier inom ramen för högskoleutbildningen.

Källa: UKÄ och SCB (2016) Internationell studentmobilitet inom högskolan 2015/16 UF 20 SM 1603

Statistiken avser endast studenter i svensk högskoleutbildning som tog examen för första gången (exklusive inresande studenter). Andelen skulle bli större om man dessutom räknade med dem som studerat utomlands inom ramen för studier efter

den första examen, t.ex. inom ramen för masterutbildningen eller inom ramen för forskarutbildningen. Sådana uppgifter finns dock inte tillgängliga. I statistiken ingår inte heller examinerade från eftergymnasiala utbildningar utanför högskolan, t.ex. vissa folkhögskoleutbildningar eller kvalificerade yrkesutbildningar/yrkeshögskoleutbildningar (KY/YH). Då högskoleutbildningar står för den absoluta merparten av eftergymnasial utbildning i Sverige antas andelen inte förändras nämnvärt även om andra eftergymnasiala utbildningar ingår i beräkningen. Samtidigt finns indikationer på att andelen studenter som varit utomlands är mindre inom de eftergymnasiala utbildningar som ges utanför högskolan. Andelen antas således förändras marginellt om dessutom högre examina i högskolan samt andra eftergymnasiala utbildningar ingick i beräkningen.

Andelen som läst kurser utomlands inom ramen för sin minst två-åriga eftergymnasiala utbildning var enligt enkäten 11 procent om man räknar utlandsvistelser på minst tre månader. Andelen var 14 procent om man även räknar med utlandsvistelser på minst två veckor men kortare än tre månader. Statistiken från enkäten visar därmed på ungefär samma bild som registerstatistiken.

Riktmärke 2: Rörlighet i utbildningssyfte inom grundläggande yrkesutbildning och praktik

En av tio har varit utomlands inom ramen för sin yrkesutbildning på gymnasiet

Bland personer i åldern 18 till 34 år med en fullföljd gymnasial yrkesutbildning var mobiliteten knappt en av tio. Andelen i Sverige ligger därmed redan 2014 över det riktmärke på sex procent som EU har satt upp.

Bland de länder där resultaten var tillräckligt tillförlitliga för att redovisas var Sverige det enda land där andelen elever som varit utomlands inom ramen för sin fullföljda gymnasiala yrkesutbildning låg över riktmärket. Efter Sverige hade Nederländerna, Österrike och Italien de högsta andelarna, även om dessa låg under riktmärket. Observera att resultaten för Bulgarien, Spanien, Polen, Portugal och Slovenien är osäkra.

Tabell 4

Andel som varit utomlands inom ramen för gymnasial yrkesutbildning, efter hemland. Procent

Personer 18–34-år med fullföljd gymnasial yrkesutbildning (IVET), 2014

Period utomlands minst två veckor

Land	Andel i procent som varit utomlands
Sverige	9
Nederländerna	5
Italien	4
Österrike	4
Belgien	3
Polen	3 *
Portugal	2 *
Slovenien	2 *
Ungern	2
Spanien	1 *
Bulgarien	0 *

* Resultaten är något osäkra.

Källa: Eurostat

I Sverige fanns inga skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper. Resultaten pekar mot att andelen skulle kunna vara högre bland utrikes födda än bland inrikes födda. Jämför man samtliga som läst på gymnasieskolan, oavsett inriktning på program och studieresultat, med gruppen med fullföljd yrkesutbildning från gymnasiet var skillnaderna små vad gäller internationell rörlighet. Det var samma andel som varit utomlands bland samtliga som deltagit i gymnasieutbildning som bland dem med fullföljd yrkesutbildning.

Många utomlands kortare än tre månader

Drygt sju av tio hade varit utomlands kortare än tre månader, cirka 16 procent hade varit utomlands mellan tre månader och ett år. Drygt en av tio hade varit utomlands längre än ett år. Det fanns inga signifikanta skillnader mellan kvinnor och män. Skattningarna är för osäkra för att kunna tillåta jämförelser mellan olika åldersgrupper eller mellan inrikes och utrikes födda.

Perioden utomlands var i genomsnitt något kortare bland dem med fullföljd yrkesutbildning jämfört med samtliga med gymnasieutbildning. Det fanns inga skillnader mellan kvinnor och män i gruppen samtliga med gymnasieutbildning vad gäller hur lång tid eleverna hade varit utomlands. Det finns dock indikationer på att en lägre andel utrikes födda varit utomlands kortare än en månad, medan andelen som var utomlands längre än ett år var högre. Den högre andelen utrikes födda som varit utomlands ett år eller längre kan bero på att personer som invandrat under eller efter gymnasieutbildningen räknar gymnasieutbildningen i hemlandet som en period utomlands. Detta var inte avsikten med undersökningen, men det gavs inga upplysningar om detta i enkäten. Andelen som varit utomlands inom ramen för sin gymnasieutbildning överskattas därför sannolikt något.

Vanligast att vara utomlands på en arbetsplats bland yrkesutbildade

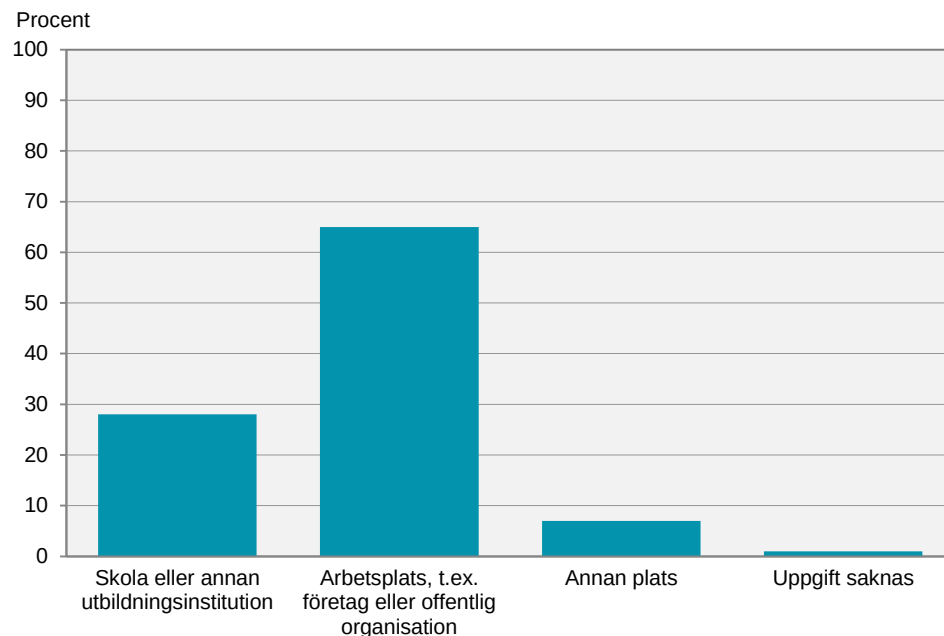
Majoriteten av alla som varit utomlands inom ramen för sin fullföljda gymnasiala yrkesutbildning hade varit på en arbetsplats under sin tid utomlands. Denna andel var mycket lägre (knappt tre av tio) bland samtliga med gymnasieutbildning. Knappt tre av tio av de med fullföljd yrkesutbildning hade varit på en skola. Detsamma gällde för hälften bland samtliga med gymnasieutbildning. Inga skillnader mellan kvinnor och män, åldersgrupper eller inrikes/utrikes födda kunde konstateras.

Diagram 2

Plats för vistelsen utomlands inom ramen för gymnasial yrkesutbildning, efter kön. Procent

Personer 18–34-år med fullföljd gymnasial yrkesutbildning (IVET) som varit utomlands inom ramen för sin gymnasiala yrkesutbildning, 2014

Period utomlands minst två veckor

Källa: SCB

Indikator: Ungdomars rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet

En tredjedel har varit utomlands i utbildningssyfte

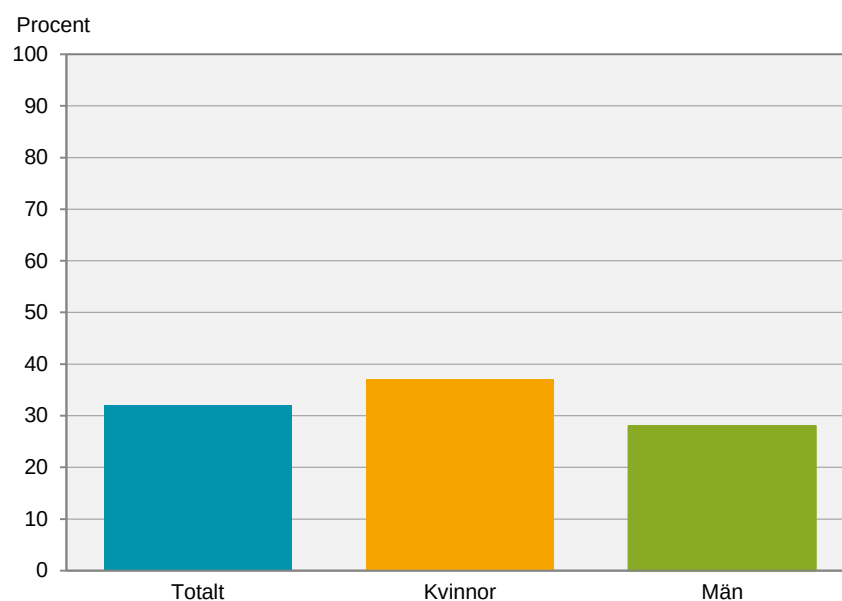
Av samtliga 2,2 miljoner personer som 2014 var i åldern 18 till 34 år hade ungefär 700 000 någon gång i sitt liv deltagit i internationell mobilitet i utbildningssyfte. Det motsvarar ungefär var tredje i den undersökta åldersgruppen. Andelen kvinnor som varit utomlands i utbildningssyfte var något högre än andelen män, se diagram 3. Vanliga lärandeaktiviteter som ingår är deltagande vid elevutbyte eller andra former av deltagande i formell utbildning utomlands, till exempel inom ramen för grundskole-, gymnasie- eller högskoleutbildningen. Lärandeaktiviteter omfattande minst två veckor räknas med. Även aktiviteter utomlands som syftat till lärande och som ligger utanför det formella utbildningssystemet ingår. Dessa kunde vara kortare, dock minst tre dagar. Exempel på sådana lärandeformer är språkresor och volontärarbete.

Diagram 3

Andel som någon gång varit utomlands i utbildningssyfte, efter kön. Procent

Personer 18–34-år, 2014

Period utomlands minst två veckor för formell utbildningsaktivitet och minst tre dagar för icke-formell utbildningsaktivitet

Källa: SCB

Andelen som varit utomlands var högre i gruppen i åldern 25 till 34 år (36 procent) jämfört med gruppen i åldern 18 till 24 år (27 procent). Detta skulle kunna bero på att personerna i den äldre gruppen hunnit fullfölja högre studier och varit utomlands inom ramen för en sådan utbildning. I båda åldersgrupperna var det en större andel av kvinnorna än av männen som varit utomlands. Det fanns inga skillnader i generell mobilitet mellan inrikes och utrikes födda.

Andelen som studerat utomlands skiljde sig beroende på personernas högsta utbildning. Personer vars högsta utbildning var gymnasieutbildning kortare än två år eller med förgymnasial utbildning hade deltagit minst i utbildning utomlands. Två av tio i denna grupp hade varit utomlands någon gång i utbildningssyfte.

Högst andel fanns bland personer med eftergymnasiala utbildningar på minst två år. I denna grupp var det över hälften som någon gång varit utomlands i utbildningssyfte. Könsskillnaderna var inte signifikanta om man tog hänsyn till utbildningsnivå. Det innebär att kvinnornas högre mobilitet kan påverkas av att fler kvinnor generellt sett har en längre eftergymnasial utbildning och att mobilitet är särskilt vanligt bland personer med längre eftergymnasiala utbildningar.

Sverige i topp vad gäller generell rörlighet

Andelen som varit utomlands någon gång i utbildningssyfte är mycket hög i Sverige jämfört med andra länder som ingick i Eurostats pilotundersökning. Österrikes andel är i nivå med Sveriges. Därefter följer Slovenien, Spanien och Belgien.

Tabell 5

Andel som varit utomlands i utbildningssyfte någon gång, efter hemland. Procent

Personer 18–34-år, 2014

Period utomlands minst två veckor för formell utbildningsaktivitet och minst tre dagar för icke-formell utbildningsaktivitet

Land	Andel i procent som varit utomlands
Belgien	15
Bulgarien	..
Spanien	18
Italien	12
Litauen	8 *
Ungern	5 *
Österrike	30 *
Portugal	11
Rumänien	..
Slovenien	22 *
Sverige	32

* Uppgiften är underskattad på grund av underskattade andelar som läser hela program på eftergymnasiala utbildningar utomlands.

Källa: Eurostat

Vanligt med lärandeaktiviteter utanför den formella utbildningen

Knappt en fjärdedel av alla i åldern 18-34 år hade någon gång deltagit i en aktivitet utomlands med syfte att lära sig något, som inte ingick i den formella utbildningen. Andelen var något högre bland kvinnor än bland män, se diagram 4.

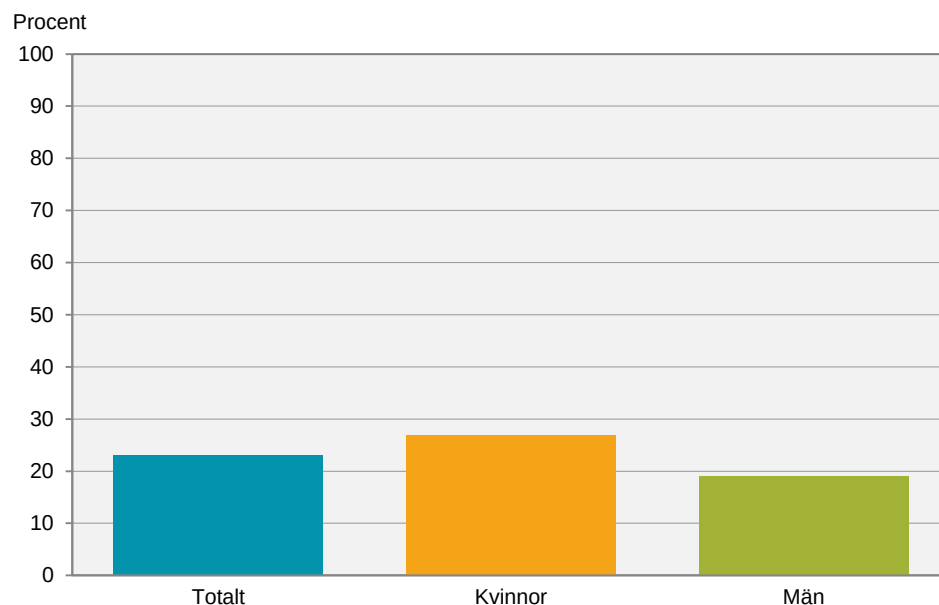
Här ingår även aktiviteter som varit kortare än två veckor, dock minst tre dagar. Cirka fyra av tio deltog i sådana korta lärandeaktiviteter. En tredjedel hade varit utomlands utanför sin formella utbildning längre än två veckor men kortare än tre månader. En fjärdedel hade varit borta tre månader eller längre. Männerna hade i högre utsträckning varit utomlands kortare än två veckor, medan kvinnorna i högre utsträckning varit utomlands minst två veckor men kortare än tre månader.

Diagram 4

Andel som deltagit i icke-formella lärandeaktiviteter utomlands, efter kön. Procent

Personer 18–34-år, 2014

Period utomlands minst tre dagar

Källa: SCB

En något högre andel av dem i åldern 25 till 34 år hade deltagit i icke-formella utbildningsaktiviteter utomlands jämfört med de i åldern 18 till 24 år, vilket inte är förvånande då de haft mer tid på sig. Andelen var något högre bland inrikes födda jämfört med utrikes födda.

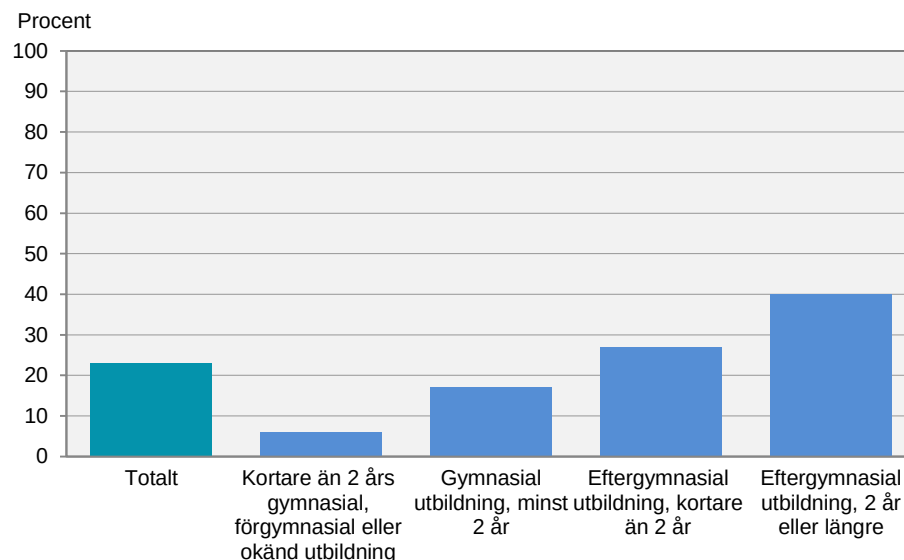
Utbildningsnivån verkar ha viss betydelse för deltagande i icke-formella utbildningsaktiviteter utomlands. Diagram 5 visar tydligt på detta mönster. Bland personer i åldern 25-34 år med längre eftergymnasial utbildning hade fyra av tio någon gång i sitt liv deltagit i en icke-formell utbildningsaktivitet utomlands. Det kan jämföras med knappt två av tio bland dem med gymnasial utbildning. Det var mycket ovanligt att ha deltagit i icke-formella lärandeaktiviteter utomlands för att lära sig något bland dem med förgymnasial utbildning.

Diagram 5

Andel som deltagit i icke-formella lärandeaktiviteter utomlands, efter utbildningsnivå

Personer 25–34-år, 2014

Period utomlands minst tre dagar

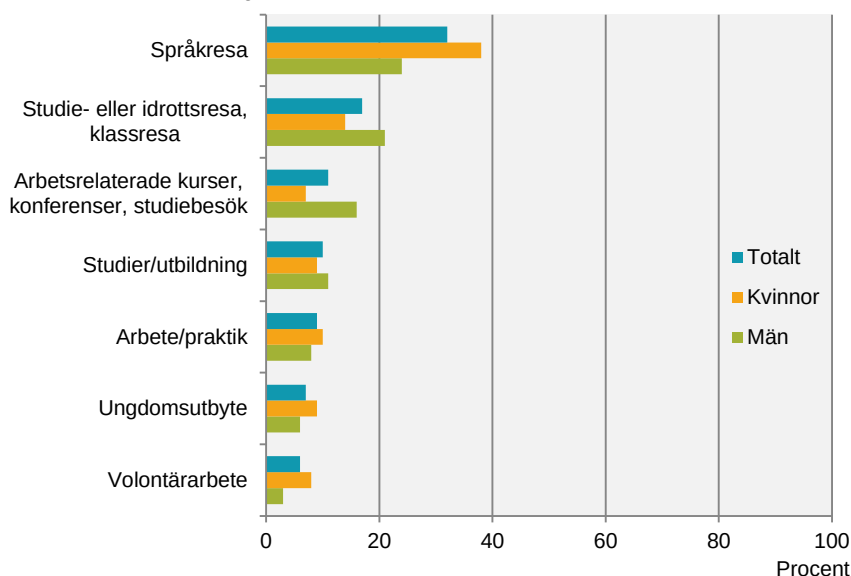
Källa: SCB

I undersökningen samlades det in information om typ av lärandeaktivitet utanför den formella utbildningen. Om en person hade deltagit i flera olika typer av lärandeaktiviteter, skulle den längsta anges. Den vanligaste lärandeaktiviteten var språkresor. Minst en tredjedel av alla i åldern 18 till 34 år hade någon gång varit utomlands för att delta i en språkresa. Knappt två av tio hade angett studie-, idrotts- eller klassresor. Här tyder en del svar på att en del av aktiviteterna egentligen tillhör den formella utbildningen, till exempel klassresor eller studieresor i samband med exempelvis gymnasie- eller högskoleutbildningen. Detsamma kan tänkas gälla för olika typer av studier eller utbildningar som angetts av cirka en av tio. Andelen som deltagit i andra typer av lärande utomlands kan därför vara något överskattad. Drygt en av tio hade deltagit i arbetsrelaterade kurser, konferenser och studiebesök och knappt en av tio hade arbetat, exempelvis som AuPair, eller haft praktik utomlands. Deltagande i ungdomsutbyte och volontärarbete var mindre vanligt.

Diagram 6

Andel som deltagit i olika typer av icke-formella lärandeaktiviteter utomlands, efter typ av aktivitet och kön. Procent

Personer 18–34-år som någon gång deltagit i icke-formella utbildningsaktiviteter utomlands, 2014
Period utomlands minst tre dagar

Notera: Skillnaderna mellan kvinnor och män är endast signifikanta för *Språkresor*, *Arbetsrelaterade kurser*, *konferenser*, *studiebesök* och *Volontärarbete*.

Källa: SCB

Den tydligaste skillnaden mellan kvinnor och män fanns vad gäller andelen som deltagit i språkresor, vilket var mycket vanligare bland kvinnor (38 procent) än bland män (24 procent). En något högre andel av männen hade deltagit i någon studie- eller idrottsresa eller en klassresa eller i arbetsrelaterade kurser, konferenser eller studiebesök. Det var något vanligare bland kvinnor att ha deltagit i volontärarbete.

Att en mindre andel utrikes födda deltagit i någon aktivitet utomlands utanför den formella utbildningen för att lära sig något kan främst förklaras av att det var mycket mer ovanligt bland utrikes födda att delta i språkresor; 19 procent bland utrikes födda jämfört med 35 procent bland inrikes födda hade deltagit i en sådan.

Sverige har högst andel som deltar i icke-formellt lärande utomlands

Bland de länder som ingick i pilotundersökningen hade Sverige högst andel i åldern 18 till 34 år som någon gång deltagit i icke-formella lärandeaktiviteter utomlands. Andra länder med andelar över tio procent var Österrike, Slovenien och Spanien. Eurostat konstaterar dock att det generellt var svårt att förmedla till respondenterna vad som menades med icke-formella utbildningsaktiviteter. Jämförelser mellan länder måste därför göras med försiktighet.

Tabell 6

Andel som deltagit i icke-formella utbildningsaktiviteter utomlands, efter hemland. Procent

Personer 18–34-år, 2014

Period utomlands minst tre dagar

Land	Andel i procent som varit utomlands
Belgien	7
Bulgarien	..
Spanien	15
Italien	5
Litauen	5
Ungern	2
Österrike	19
Portugal	7
Rumänien	..
Slovenien	18
Sverige	23

Källa: Eurostat

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

I denna rapport presenteras statistik om ungas mobilitet i utbildningssyfte. Statistiken avser den svenska befolkningen år 2014 som var i åldern 18 till 34 år. Fokus ligger på de områden där det finns europeiska riktmärken för rörlighet i utbildningssyfte: mobilitet inom ramen för den högre utbildningen och mobilitet inom ramen för den gymnasiala yrkesutbildningen. Därutöver presenteras statistik över ungas rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet där formellt och icke-formellt lärande ingår. För mobilitet inom ramen för den högre utbildningen redovisas såväl nationell som EU-statistik.

Definitioner och förklaringar

Rörlighet i utbildningssyfte inom högre utbildning. Andel utexaminerade från högre utbildning som haft en studie- eller praktikperiod (inklusive yrkespraktik) utomlands, knuten till högre utbildning, motsvarande minst 15 högskolepoäng eller en varaktighet på minst tre månader. De två huvudsakliga formerna av studentmobilitet är att genomföra hela utbildningen i ett annat land (så kallad "degree mobility") och att genomföra del av ett utbildningsprogram vid ett universitet utomlands, en eller flera terminer, som kan tillgodoräknas i utbildningen i hemlandet (så kallad "credit mobility").

Rörlighet i utbildningssyfte inom grundläggande yrkesutbildning och praktik. Andelen med grundläggande yrkesutbildning och praktik som haft en studie- eller praktikperiod (inklusive yrkespraktik) utomlands, knuten till yrkesutbildningen, under minst två veckor eller mindre om detta dokumenteras via Europass. Detta avser i Sverige personer som fullföljd gymnasieskolans yrkesförberedande program respektive yrkesprogram.

Rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet. Här avses ett brett mått på alla typer av utbildning och lärande utomlands som ungdomar deltar i. Indikatorn omfattar rörlighet oavsett varaktighet och nivå på utbildningen. Rörligheten kan ske inom det formella utbildningssystemet, men även rörlighet (i utbildningssyfte) i icke-formella sammanhang ingår, till exempel ungdomsutbyten eller volontärarbete.

Formell utbildning. Lärande som äger rum i en organiserad och strukturerad miljö, särskilt avsedd för lärande, och leder vanligtvis till en kvalifikation, för det mesta i form av ett intyg eller utbildningsbevis. Detta omfattar systemen för allmän utbildning, grundläggande yrkesutbildning och högre utbildning.²⁰

Icke-formell utbildning. Lärande som äger rum genom planerad verksamhet (vad gäller mål och tid för lärande), där det finns visst stöd till lärandet (till exempel kontakt mellan elev och lärare). Det kan röra sig om program för att förmedla arbetsrelaterade färdigheter, läs- och skrivkunskap för vuxna eller grundläggande utbildning för personer som lämnat skolan i förtid. Mycket vanliga fall av icke-formellt lärande är fortbildning på arbetsplatsen, genom vilket företag uppdaterar och höjer sina anställdas färdigheter, till exempel IKT-färdigheter, strukturerat

²⁰RÅDETS REKOMMENDATION om validering av icke-formellt och informellt lärande <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52012PC0485>

lärande på nätet (till exempel genom att använda öppna utbildningsresurser) och kurser som det civila samhällets organisationer anordnar för sina medlemmar, för särskilda målgrupper eller för allmänheten.²¹

Eftergymnasial utbildning och högre utbildning. Begreppen används i denna rapport synonymt och avser formella utbildningar som ligger på en högre nivå än gymnasieskolan, främst högskoleutbildning, yrkeshögskoleutbildningar och längre eftergymnasiala folkhögskoleutbildningar.

Fullföljd gymnasial yrkesutbildning. Slutbetyg från ett nationellt yrkesförberedande program på gymnasieskolan eller examen från ett nationellt yrkesprogram på gymnasieskolan.

Inrikes och utrikes födda. Inrikes födda utgörs av alla personer födda i Sverige oavsett föräldrarnas födelseland. Utrikes födda utgörs av alla personer födda utanför Sverige oberoende av föräldrarnas födelseland.

Utbildningsnivå. Avser personens högsta fullföljda utbildning och delas i denna rapport in i följande grupper: Personer med kortare än 2 års gymnasial utbildning, förgymnasial utbildning eller okänd utbildning, personer med en minst tvåårig gymnasial utbildning, personer med en eftergymnasial utbildning kortare än två år och personer med en eftergymnasial utbildning två år eller längre.

Så görs statistiken

Pilotundersökningen om mobilitet i utbildningssyfte

Statistiken i denna rapport baseras i huvudsak på en pilotundersökning som initierades av Eurostat och som genomfördes under 2014. Fem EU-länder ställde endast frågor om mobilitet inom ramen för grundläggande yrkesutbildning och annan mobilitet i utbildningssyfte. Elva länder, bland annat Sverige, ställde fler frågor till exempel om hur länge man varit utomlands. För Sveriges del ställdes även frågor för att tillgodose nationella behov av statistik.

För Sveriges del ställdes även frågor för att tillgodose nationella behov av statistik. Skolverket, Universitetskanslersämbetet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet och Utbildningsdepartementet konsulterades i planeringen och genomförandet av undersökningen.

Registret över totalbefolkningen (RTB) användes för att ta fram populationen som bestod av folkbokförda i Sverige i åldern 18 till 34 år. Ett urval på 10 000 personer mellan 18 och 34 år drogs. Enkäten bestod av 16 frågor och handlade om deltagande i internationell mobilitet i utbildningssyfte under hela deras tid i utbildning, dvs. från grundskolan till högskolestudierna. Undersökningen genomfördes som en webbenkät, men möjlighet fanns att svara på en pappersenkät. Datainsamlingen pågick under september till november 2014. På grund av den låga svarsfrekvensen blev ett urval personer även kontaktade per telefon för att svara på frågorna. Efter avslutad insamling registrerades svaren och registeruppgifter hämtades från RTB.

Statistik över rörlighet inom högre utbildning på EU-nivå

Sedan några år tillbaka ingår uppgifter om antal examinerade som varit utomlands för studier eller praktik, endera för att ta en examen eller för en del av sin

²¹ Ibid.

utbildning, som en del av en internationell datainsamling²² om utbildning, den så kallade UOE-undersökningen som regleras av UNESCO, OECD och Eurostat. Uppgifterna består framförallt av registerdata. För att kunna följa upp riktmärket om 20 procents rörlighet för högre utbildning på EU-nivå måste Eurostat slå ihop olika länders uppgifter. Alla länder ska rapportera antal studenter från andra länder som läst vissa kurser i det rapporterande landet ("credit mobility"). Därutöver måste alla länder rapportera hur många studenter från andra länder som tagit examina i deras land ("degree mobility").

Avsikten är att alla länder ska lämna sina siffror för att beräkningen ska bli fullständig. Statistiken har dock brister då uppgifter saknas från många länder om antal utländska studenter som tagit en examen i deras land. Det innebär att tillgången på statistik om rörlighet i högre utbildning är begränsad och bara ger en ofullständig bild av flödena av studenter mellan länder. Olika utvecklingsarbeten pågår för att förbättra kvaliteten på statistiken. När det gäller samlade uppgifter om examinerade som genomför hela utbildningen i ett annat land ("degree mobility") så finns de första resultaten tillgängliga sedan sommaren 2015 på Eurostats webbplats. De avser läsåren 2012/13 och 2013/14.

Däremot finns ännu inte tillräckligt med statistik om antal examinerade som har haft en tillfällig vistelse utomlands för anskaffning av studiepoäng på minst tre månader för EU-länderna. Sverige och andra medlemsländer ska leverera dessa uppgifter till Eurostat inom ramen för UOE-undersökningen för första gången 2017 för referensperioden 2015/16.

Europeiska kommissionen rapporterade²³ i december 2015 till rådet om hur arbetet med att mäta mobilitet i högre utbildning fortskrider och drog följande slutsats: Riktmärket för mobilitet inom högre utbildning är definierat på ett bra sätt. Datainsamlingen genom UOE-undersökningen (UNESCO, OECD, Eurostat) bör fortsätta att utvecklas så att den omfattar fler länder.

Statistik över rörlighet inom högre utbildning på nationell nivå

På nationell nivå enbart information om hur många av de examinerade från svenska högskoleutbildningar som har haft studiemedel för utlandsstudier och/eller har varit utbytesstudenter under sin studietid ett visst antal terminer bakåt i tiden ("credit mobility"). Alla utlandsvistelser, oavsett längd, räknas med. Den andra gruppen, som examineras utomlands, finns inte med i de nationella registren utan publiceras av Eurostat.

För högskolestudenter på grundnivå och avancerad nivå finns det redan tillräckligt med uppgifter via register. Uppgifter om examinerades rörlighet publiceras dock endast för studenter i svensk högskoleutbildning som tog examen för första gången (exklusive inresande studenter). Statistiken tas fram av SCB på uppdrag av UKÄ och publiceras vartannat år.

²² COMMISSION REGULATION (EU) No 912/2013 of 23 September 2013 implementing Regulation (EC) No 452/2008 of the European Parliament and of the Council concerning the production and development of statistics on education and lifelong learning, as regards statistics on education and training systems

²³ Europeiska kommissionen (2015) "Draft Report on progress on a learning mobility benchmark", inte publicerad på Internet.

För doktorander saknas idag nödvändiga registeruppgifter och SCB kommer i stället att samla in informationen via en enkät på uppdrag av UKÄ. Den första insamlingen genomförs 2017 och avser kalenderår 2016.

För andra, minst 2-åriga eftergymnasiala utbildningar såsom längre yrkeshögskoleutbildningar eller längre folkhögskoleutbildningar saknas information om rörlighet helt.

Statistikens tillförlitlighet

Pilotundersökningen om mobilitet i utbildningssyfte

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelser (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Denna totala avvikelse kan beskrivas enligt följande:

Totala felet = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

I pilotundersökningen förekommer samtliga typer av fel. Det har dock inte genomförts några metodstudier för att kunna redovisa kvantitativa mått över storleken på andra osäkerhetskällor än urvalsfelet.

- I en urvalsundersökning är alltid skattningarna påverkade av fel beroende på att endast en delmängd (ett urval) av populationen studeras. Detta fel kallas *urvalsfel*. Denna slumpmässiga osäkerhet kvantifieras i form av konfidensintervall, som beräknats med hjälp av ett av SCB egenutvecklat estimationsprogram, ETOS.
- Rampopulationen (Registret över totalbefolkningen) antas endast skilja sig mycket lite från målpopulationen, det vill säga samtliga folkbokförda. *Täckningsfelet* bedöms därför som mycket litet.
- Det var 4 300 personer som svarade på undersökningen, vilket motsvarade en svarsandel på 43 procent. *Bortfallsfel* i undersökningen var 57 procent. För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfallet är dock svåra att mäta.
- Det har inte gjorts några studier över eventuella *mätfel*, men enkäten har utformats och mättekniskt granskats med syftet att minimera risken för mätfel. Kommentarer i enkäten pekar dock på några problem: Andelen utrikes födda som varit utomlands inom ramen för sin formella utbildning kan vara något överskattat. Vissa har räknat med sin utbildning som de haft med sig från sitt hemland innan de flyttade till Sverige. Det framgick inte av frågeformuläret att enbart utbildningar som genomförts i ett annat land än gymnasieutbildningen skulle räknas med. Andelen som deltagit i icke-formella utbildningsaktiviteter utomlands kan vara något överskattat. Här tyder en del kommentarer på att en del av aktiviteterna egentligen tillhör den formella utbildningen.
- *Bearbetningsfel* kan uppstå vid registreringen av svar från inkomna frågeblanketter. Då registreringen av svar sker maskinellt och genomgår flera logiska kontroller bedöms felet vara litet.

Resultaten från pilotundersökningen för Sverige har tillräcklig god kvalitet för att kunna redovisas. Andra länder som deltog i pilotundersökningen hade stora kvalitetsproblem i sin motsvarande statistik.

Eurostats statistik över mobilitet inom högre utbildning jämfört resultat från pilotundersökningen

Antal studerande som tagit en examen inom den högre utbildningen i ett annat land, som tas fram av Eurostat, är underskattat då många länder i världen inte rapporterar några uppgifter om utländska studenter som tagit examina i deras land, däribland stora länder som USA och Australien.

Utöver underskattningen i Eurostats siffror finns måste vid en jämförelse av Eurostats registerstatistik och resultaten från pilotundersökningen beaktas att statistiken inte är fullt jämförbar då den avser olika populationer:

- Eurostats statistik är oberoende av folkbokföringen, dvs. även svenskar som efter sin examen utomlands bor kvar i landet där de studerade ingår.
- I enkätstudien ingick enbart personer som var folkbokförda i Sverige vid tidpunkten för undersökningen hösten 2014.
- Enkäten omfattade inte bara examinerade ett visst år, utan samtliga i en åldersgrupp med examen inklusive sådana som studerade vid tillfället då enkäten genomfördes.

SCB:s och UKÄ:s statistik om mobilitet inom ramen för högre utbildning i Sverige

Antal examinerade från högskolan för första gången som varit utomlands inom ramen för sin högskoleutbildning, som tas fram av SCB på uppdrag av UKÄ, antas ha mycket god kvalitet. Mer information om statistikens kvalitet finns i det statistiska meddelandet "Internationell studentmobilitet inom högskolan 2015/16 UF 20 SM 1603".

Bra att veta

Internationell mobilitet i utbildningssyfte en del av EU:s strategi "Utbildning 2020"

I rådets slutsatser från 2009²⁴ om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete kallad "Utbildning 2020"²⁵ bestämdes att ett antal

²⁴ Europeiska unionens officiella tidning (2009/C 119/02) "Rådets Slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete ("Utbildning 2020")" <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2009:119:FULL&from=SV>

²⁵ Lagtext om europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1416327472964&uri=URISERV:ef0016>

Den senaste uppföljningsrapporten av strategin från den europeiska kommissionen avser år 2015: "Draft 2015 Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the Strategic Framework for European cooperation in education and training (ET 2020)" http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/documents/et-2020-swd-161-2015_en.pdf.

Rapporten "Towards a Mobility Scoreboard: Conditions for Learning Abroad in Europe" (Europeiska kommissionen, 2014) beskriver förutsättningarna för mobilitet inom högre utbildning. https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications:Towards_a_Mobility_Scoreboard:_Conditions_for_Learning_Abroad_in_Europe

referensnivåer för genomsnittliga resultat skulle införas. Dessa så kallade europeiska riktmärken ska mäta de framsteg som gjorts mot de olika målen.

Genom utbildningsstrategin satte EU-länderna år 2009 upp fyra gemensamma mål för år 2020:

- Se till att livslångt lärande och rörlighet i utbildningssyfte blir verklighet
- Förbättra utbildningens kvalitet och resultat
- Främja rättvisa, social sammanhållning och aktivt medborgarskap
- Stimulera kreativitet, innovation och entreprenörskap inom all utbildning

Följande riktmärken²⁶ har satts upp för år 2020:

- Minst 95 procent av alla barn över fyra år ska gå i förskola.
- Andelen 15-åringar som är lågpresterande i läsning, matematik och naturkunskap ska vara lägre än 15 procent.
- Andelen 18-24-åringar som har hoppat av skolan²⁷ i förtid ska vara högst 10 procent.
- Minst 40 procent av alla mellan 30 och 34 år ska ha någon form av högre utbildning.
- Minst 15 procent av de vuxna ska delta i livslångt lärande²⁸.
- Minst 20 procent av alla högskoleutbildade och 6 procent av 18-34-åringarna med en grundläggande yrkesutbildning ska ha studerat eller praktiserat utomlands.
- Minst 82 procent av alla 20-34-åringar med gymnasie- eller högskoleexamen ska ha jobb inom tre år efter utbildningen.

Riktmärket om internationell rörlighet i utbildningssyfte tillkom år 2011²⁹. Rådet kom överens om de två riktmärken för rörlighet i utbildningssyfte som nämns ovan: ett inom högre utbildning och ett inom grundläggande, dvs. gymnasial, yrkesutbildning. I rådets slutsatser från den 29 november 2011 fanns även en uppmaning att utveckla en indikator om "ungdomars rörlighet i utbildningssyfte i allmänhet", för att fånga in allt slags lärande utomlands som ungdomar deltar i (formellt och icke-formellt lärande, oavsett varaktighet).³⁰ Mot bakgrund av detta genomfördes pilotundersökningen som ligger till grund för denna rapport.

²⁶ Läs mer om riktmärkena, hur de mäts och om resultaten på

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_indicators_-_education#Data_sources_and_availability

²⁷ Här avses den gymnasiala utbildningen.

²⁸ Här avses andelen vuxna som deltar i formell, icke-formell och informell utbildning.

²⁹ Europeiska unionens råd (2011/C372/08) "Council conclusions on a benchmark for learning mobility"
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126380.pdf

³⁰ Ett riktmärke avser ett mål där Europeiska unionens råd har enats kring resultatnivåer uttryckt i kvantitativa mått. Indikatorer avser till exempel genomsnittliga resultatnivåer i EU:s medlemsstater, dvs. inga önskvärda resultatnivåer har fastställts.

Annan statistik på området

Statistik över omfattningen av internationell mobilitet bland högskolestudenter redovisas av Universitetskanslersämbetet och Statistiska centralbyrån. Centrala studiestödsnämnden publicerar varje år statistik över antal studiemedelstagare med studiemedel för utlandsstudier. Statistik på internationell nivå publiceras av Eurostat och OECD.

Referenser

Europeiska kommissionen (2014) Towards a Mobility Scoreboard: Conditions for Learning Abroad in Europe

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications:Towards_a_Mobility_Scoreboard:_Conditions_for_Learning_Abroad_in_Europe

Europeiska kommissionen (2015) Draft 2015 Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the Strategic Framework for European cooperation in education and training (ET 2020)

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/documents/et-2020-swd-161-2015_en.pdf

Europeiska kommissionen (2015) Draft Report on progress on a learning mobility benchmark (inte publicerad)

Europeiska unionens råd (2008) Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet den 21 november 2008, om rörlighet för ungdomar (2008/C 320/03)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X1221\(01\)&from=SV](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42008X1221(01)&from=SV)

Europeiska unionens råd (2009) Rådets Slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete ("Utbildning 2020") (2009/C 119/02)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2009:119:FULL&from=SV>

Europeiska unionens råd (2011) "Council conclusions on a benchmark for learning mobility" (2011/C372/08)

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126380.pdf

Eurostat (2014) The Erasmus Impact Study

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf

Eurostat (2016) "The Erasmus Impact Study - Regional Analysis"

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2016/erasmus-impact_en.pdf

OECD (2015) Education at a glance

UKÄ och SCB (2016) Internationell studentmobilitet inom högskolan 2015/16 UF 20 SM 1603

Bilaga - enkäten

+

+

HÖGSTA UTBILDNING

1. Vilken är din högsta fullföljda utbildning? <i>För att uppräknade utbildningar ska ses som fullföljda ska ett dokument ha utfärdats, t.ex. ett examensbevis, avgångs-/slutbetyg eller motsvarande handling.</i>	☐ Grundskola → Gå till fråga 6 <i>Hit räknas även grundskolekompetens inom vuxenutbildning eller folkhögskola samt SFI</i> ☐ Gymnasieutbildning, kortare än 2 år → Gå till fråga 6 <i>Hit räknas även t.ex. vuxenutbildning och folkhögskola som är kortare än 2 år</i> ☐ Gymnasieutbildning, 2 till 3 år <i>Hit räknas även vuxenutbildning och folkhögskola motsvarande 2- till 3-årig gymnasieskola</i> ☐ Gymnasieutbildning, 4 år <i>Hit räknas även tekniskt basår och påbyggnadsutbildning för vuxna utöver 3-årig gymnasieutbildning</i> ☐ Högskole-/universitetsutbildning eller annan eftergymnasial utbildning motsvarande heltidsstudier kortare än 2 år <i>Hit räknas 30 till 119 avklarade hp (högskolepoäng) Hit räknas t.ex. kvalificerad yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning</i> ☐ Högskole-/universitetsutbildning eller annan eftergymnasial utbildning motsvarande 2 års heltidsstudier eller längre <i>Hit räknas 120 eller fler avklarade hp (högskolepoäng) Hit räknas t.ex. kvalificerad yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning</i> ☐ Forskarutbildning <i>Doktorsexamen motsvarande PhD eller licentiat</i> ☐ Annan utbildning, beskriv vilken:
---	---

YRKESUTBILDNING FRÅN FULLFÖLJD GYMNASIESKOLA

2. Har du en fullföljd yrkesutbildning från en två- till treårig gymnasieskola? <i>Hit räknas yrkesprogram som exempelvis byggprogrammet och omvårdnadsprogrammet.</i>	☐ Ja ☐ Nej → Gå till fråga 6
3. Inom ramen för din yrkesutbildning i gymnasieskolan, tillbringade du minst 2 sammanhängande veckor utomlands som studerande, t.ex. som lärling, trainee eller praktikant? <i>Räkna även med perioder utomlands under skollov, om studierna räknas till din utbildning.</i>	☐ Ja ☐ Nej → Gå till fråga 6
4. Hur länge var du utomlands? <i>Om du varit utomlands flera perioder, räkna den längsta.</i>	☐ Minst 2 veckor, men mindre än 4 veckor ☐ Minst 1 månad men mindre än 3 månader ☐ 3 månader upp till 6 månader ☐ Mer än 6 månader upp till 12 månader ☐ Mer än 12 månader

+

+

+

+

5. Var tillbringade du den huvudsakliga tiden utomlands? Om du varit utomlands flera perioder, markera platsen för den längsta vistelsen.	☐ Skola eller annan utbildningsinstitution ☐ Arbetsplats, t.ex. företag eller offentlig organisation ☐ Annan plats, beskriv vilken:
---	---

HÖGSTADIET, GYMNASIEUTBILDNINGAR OCH KORTARE EFTERGYMNASIALA STUDIER

6. Har du tillbringat minst 2 sammanhängande veckor utomlands inom ramen för dina studier inom någon av följande utbildningar? <i>Hit räknas t.ex. utbytesprogram inom EU, individuellt eller i grupp.</i> <i>Räkna även med perioder utomlands under skollov, om studierna räknas till din utbildning.</i> <i>Här kan du markera flera alternativ.</i>	☐ Ja, på högstadiet (grundskolan årskurs 7-9) ☐ Ja, inom gymnasieutbildning kortare än 2 år ☐ Ja, inom 2- till 3-årig gymnasieutbildning <i>Räkna inte med utlandsvistelser inom en <u>fullföljd</u> yrkesutbildning 2 till 3 år, den tas upp i fråga 3</i> ☐ Ja, inom 4-årig gymnasieutbildning <i>Hit räknas även tekniskt basår och påbyggnadsutbildning för vuxna utöver 3-årig gymnasieutbildning</i> ☐ Ja, inom vuxenutbildning eller på folkhögskola motsvarande grundskola eller 2- till 3-årig gymnasieskola ☐ Ja, inom högskole-/universitetsutbildning eller annan eftergymnasial utbildning motsvarande heltidsstudier kortare än 2 år <i>Hit räknas 30 till 119 avklarade hp (högskolepoäng)</i> <i>Hit räknas t.ex. kvalificerad yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning</i> ☐ Nej → Gå till fråga 9
7. Hur länge var du utomlands? <i>Om du varit utomlands flera perioder, räkna den längsta.</i>	☐ Minst 2 veckor, men mindre än 4 veckor ☐ Minst 1 månad, men mindre än 3 månader ☐ 3 månader upp till 6 månader ☐ Mer än 6 månader upp till 12 månader ☐ Mer än 12 månader
8. Var tillbringade du den huvudsakliga tiden utomlands? <i>Om du varit utomlands flera perioder, markera platsen för den längsta vistelsen.</i>	☐ Skola eller annan utbildningsinstitution ☐ Arbetsplats, t.ex. företag eller offentlig organisation ☐ Annan plats, beskriv vilken:

LÄNGRE EFTERGYMNASIALA STUDIER

9. Studerar du just nu på högskola/universitet eller annan eftergymnasial utbildning motsvarande minst 2 års heltidsstudier? <i>Hit räknas även kvalificerad yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning.</i> <i>Hit räknas även fristående kurser som tillsammans kommer att ge minst 120 avklarade hp (högskolepoäng).</i>	☐ Ja ☐ Nej, har redan fullföljt studier 2 år eller längre ☐ Nej, studerar eller har fullföljt studier kortare än 2 år → Gå till fråga 13 ☐ Nej, har avbrutit eller aldrig studerat på högskole-/universitetsnivå eller motsvarande → Gå till fråga 13
--	--

+

+

+

+

10. Har du tillbringat minst 2 sammanhängande veckor utomlands som studerande på högskola/universitet eller annan eftergymnasial utbildning motsvarande minst 2 års heltidsstudier? <i>Räkna även med perioder utomlands under skollov, om studierna räknas till din utbildning.</i>	☐ Ja, följt eller följer helt program utomlands ☐ Ja, läst eller läser vissa kurser utomlands som kan tillgodoräknas min svenska utbildning ☐ Nej → Gå till fråga 13
11. Hur länge var du utomlands? <i>Om du varit utomlands flera perioder, räkna den längsta.</i>	☐ Minst 2 veckor men mindre än 3 månader ☐ 3 månader upp till 6 månader ☐ Mer än 6 månader upp till 12 månader ☐ Mer än 12 månader
12. Var tillbringade du den huvudsakliga tiden utomlands? <i>Om du varit utomlands flera perioder, markera platsen för den längsta vistelsen.</i>	☐ Skola eller annan utbildningsinstitution ☐ Arbetsplats, t.ex. företag eller offentlig organisation ☐ Annan plats, beskriv vilken:

ANDRA FORMER AV LÄRANDE

13. Har du någon gång deltagit i en aktivitet utomlands som gick ut på någon form av lärande? Utlandsvistelsen ska ha varit minst 3 dagar lång och du såg lärandet som en viktig del av resan. <i>Räkna <u>inte</u> med studier eller praktik utomlands som hör till din formella utbildning inom:</i> - Grundskolan och motsvarande - Gymnasieskolan och motsvarande - Högskole-/universitetsstudier - Annan eftergymnasial utbildning. <i>Turistresor ska bara räknas med om en viktig anledning till resan var att man även skulle lära sig något, t.ex. ett språk eller en sport. Rena turistresor ska inte räknas hit.</i>	☐ Ja <i>Hit räknas t.ex.:</i> - Språkresa - Volontärarbete - Ungdomsutbyte - Arbetsrelaterade aktiviteter, t.ex. personalutbildning, seminarier och konferenser - Andra utlandsvistelser där inläring var en viktig del av resan. ☐ Nej → Gå till fråga 16
14. Vilken typ av aktivitet deltog du i? <i>Om du deltagit i flera aktiviteter utomlands, beskriv den längsta.</i>	
15. Hur länge var du utomlands? <i>Om du varit utomlands flera perioder, räkna den längsta.</i>	☐ Mindre än 1 vecka ☐ Minst 1 vecka, men mindre än 2 veckor ☐ Minst 2 veckor, men mindre än 3 månader ☐ 3 månader upp till 6 månader ☐ Mer än 6 månader
16. Har du några kommentarer får du gärna skriva dem här:	

+

Tack för din medverkan!

+

In English

Summary

A pilot survey to measure mobility for learning purposes in Europe

This report presents the statistics that are available on international mobility for learning purposes and the scope of mobility in Sweden. It presents statistics on how many travel from Sweden to other countries for learning purposes. The report builds on a pilot survey initiated by the European statistical authority, Eurostat. Two European benchmarks (mobility among those who have completed post-secondary education and mobility among those who have completed initial vocational education training) and an indicator for the area (general mobility for learning purposes among young people) were to be measured for the first time. 16 countries took part in the pilot survey conducted in 2014.

Barely two out of ten with extensive post-secondary education have studied abroad

Among those aged 18-34 years in 2014 who were studying or had studied in a post-secondary education for at least two years, about 17 percent had been abroad for at least three months within the framework of their post-secondary studies. About 11 percent had attended some courses abroad that can be credited to the Swedish education. About six percent had attended a complete education programme abroad. The percentage having been abroad within the framework of their post-secondary education is close to the European benchmark of 20 percent.

One out of ten have been abroad within the framework of their vocational training in upper-secondary school

Barely one out of ten among people aged 18 to 34 years who have completed initial vocational education and training had been abroad for at least two weeks within the framework of their upper secondary education. As early as 2014, the percentage in Sweden was already higher than the benchmark of six percent set up by the European Union. The majority of them visited a workplace during their time abroad. Barely three out of ten visited a school.

Mobility for learning purposes among young people in general – one out of three has been abroad for learning purposes

Among all 2.2 million people aged 18 to 34 years in 2014, about 700 000 had taken part in international mobility for learning purposes once in their lives. This corresponds to a third of the surveyed age group. Among those who had been abroad for learning purposes, the percentage of women was slightly higher than the percentage of men.

Activities included taking part in a pupil exchange, or some other participation in formal education, for instance in the framework of compulsory school, upper-secondary education or higher education. Non-formal education activities were also included. Barely one fourth of all those aged 18 to 34 years had once been abroad once for learning purposes outside their formal education. The percentage was slightly higher among women than among men. The most common activities were language courses, study/sports/class trips or work-related courses/conferences/study visits.

List of tables

Table 1. Percentage of students with extensive post-secondary education having been abroad, by country of origin and type of mobility. Percent. 18-34 year olds who are or have been enrolled in post-secondary education programmes with duration of at least two years (ISCED 5-8), year 2014. Period abroad at least three months.

Table 2. Number of graduates from Sweden who graduated abroad, by country where the exam was achieved and sex. Post-secondary education (ISCED 5-8), academic year 2013/14.

Table 3. Number of graduates in Swedish tertiary education for the first time and percentage studying abroad (percent), by sex. Academic year 2012/13-2015/16

Table 4. Percentage of graduates from initial vocational education and training having been abroad, by country of origin. Percent. 18-34 year olds with an exam from initial vocational education and training (IVET), year 2014. Period abroad at least two weeks.

Table 5. Percentage having been abroad for learning activities, by country of origin. Percent. 18-34 year olds, year 2014. Period abroad at least two weeks for formal education activities and at least three days for non-formal education activities.

Table 6. Percentage having been abroad for non-formal learning activities, by country of origin. 18-34 year olds, year 2014. Period abroad at least three days.

List of graphs

Graph 1. Percentage in extensive post-secondary education having been abroad, by sex. Percent. 18-34 year olds who are or have been enrolled in post-secondary education programmes with duration of at least two years (ISCED 5-8), year 2014. Period abroad at least three months.

Graph 2. Placement for period abroad in initial vocational education and training. Percent. 18-34 year olds with an exam from initial vocational education and training (IVET), year 2014. Period abroad at least two weeks.

Graph 3. Percentage having been abroad for learning activities, by sex. Percent. 18-34 year olds, year 2014. Period abroad at least two weeks for formal education activities and at least three days for non-formal education activities.

Graph 4. Percentage having been abroad for non-formal learning activities, by sex. 18-34 year olds, year 2014. Period abroad at least three days.

Graph 5. Percentage having been abroad for non-formal learning activities, by education level obtained. 18-34 year olds, year 2014. Period abroad at least three days.

Graph 6. Percentage having attended different kinds of non-formal learning activities abroad, by type of activity. 18-34 year olds, year 2014. Period abroad at least three days.

List of terms

A		training	
Andel	Percentage, proportion, share	H	
Arbete/praktik	Work/training	Helt program utomlands	Degree mobility
Arbetsplats	Workbased placement	Hemland	Country of origin
Arbetsrelaterade kurser, konferenser, studiebesök	Work related courses, conferences, study visits	Högre utbildning	Tertiary education
E		I	
Eftergymnasial utbildning	Post-secondary education	Icke-formell utbildning	Non-formal education
Enkät	Survey	Icke-formella utbildningsaktiviteter	Non-formal learning activities
Examen	Exam, graduation	Indikator	Indicator
F		Inrikes född	Swedish born
Formell utbildning		K	
Formella utbildningsaktiviteter	Formal learning activities	Kurser utomlands som kan tillgodoräknas utbildningen i hemlandet	Credit mobility
Fullföljd gymnasial yrkesutbildning	Graduated from initial vocational education and training	Kvinnor	Women
Förgymnasial utbildning		L	
G		Lärosäte	Academic institution
Grundläggande yrkesutbildning och praktik	Initial vocational education and training	Läsår	Academic year
Gymnasial utbildning	Upper secondary education	M	
Gymnasial yrkesutbildning	Initial vocational education and	Mobilitet	Mobility
		Män	Men
		P	
		Pilotundersökning	Pilot survey
		Plats för vistelsen utomlands	Placement of stay abroad
		Procent	Percent
		Program	Education programme

R		Volontärarbete	Voluntary service
Register	Statistical register based on administrative data		
Riktmärke	Benchmark		
Rörlighet	Mobility		
S			
Signifikant	Statistically significant		
Skola	School		
Språkresor	Language courses		
Studentutbyte	Student exchange		
Studie-, idrotts-, klassresor	Study visits, sports events, class trips		
Studier/ utbildning	Studying/ education		
T			
Typ av mobilitet	Type of mobility		
U			
Ungdomsutbyten	Youth exchange		
Utbildningsaktiviteter	Learning activities		
Utbildningsnivå	Education level obtained by the individual		
Utbildningssyfte	Learning purpose		
Utlandsvistelser	Stays abroad		
Utomlands	Abroad		
Utrikes född	Foreign born		
V			

Explanatory symbols and abbreviations

Se chapter "Teckenförklaringar och förkortningar"

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

